

פסחים מב

רבי אליעזר אומר אף תכשיטי נשים וכו'.

קושי: תכשיטי נשים סלקא דעתך?

תירוץ: אלא אימא: אף טיפולי נשים, דאמר רב יהודה אמר רב: בנות ישראל שהגיעו לפרקן ולא הגיעו לשנים, בנות עניים טופלות אותן בסיד, בנות עשירים טופלות אותן בסולת, בנות מלכים בשמן המור, שנאמר **שֶׁשׁ חֲפֵיץ כֶּסֶן הַמֶּלֶךְ**.

הגדרה: מאי שמן המור?

- רב הונא בר ירמיה אומר: סטכת,
- רב ירמיה בר אבא אמר: שמן זית שלא הביא שליש.

תניא, רבי יהודה אומר: אנפיקנין - שמן זית שלא הביא שליש.

ולמה סכין אותו - מפני שמשיר את השיער ומעדן את הבשר.

זה הכלל כל שהוא ממין דגן.

תניא, אמר רבי יהושע: וכי מאחר ששנינו כל שהוא מין דגן הרי זה עובר בפסח - למה מנו חכמים את

אלו - כדי שיהא רגיל בהן ובשמותיהן.

מעשה שמחזק את תשובת הברייתא: כי הא, דההוא בר מערבא איקלע לבבל, הוה בישראל בהדיה. אמר להו: קריבו לי מתכילתא. שמע דקאמרי: קריבו ליה כותח. כיון דשמע כותח - פירש.

הרי אלו באזהרה.

שאלה: מאן תנא דחמץ דגן גמור על ידי תערובות, ונוקשה בעיניה בלאו?

התנא של משנתו	אמר רב יהודה אמר רב	רב נחמן				
	רבי מאיר דתניא: שיאור ישרף, ונותנו לכלבו. והאוכלו - בארבעים. קושי: הא גופא קשיא! אמרת שיאור ישרף - אלמא: אסור בהנאה. והדר תני: ונותנו לפני כלבו - אלמא: מותר בהנאה! תירוץ והסבר הברייתא:	רבי אליעזר היא, דתניא: על חמץ דגן גמור - ענוש כרת, על עירובו - בלאו, דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: על חמץ דגן גמור - ענוש כרת, על עירובו - בלא כלום.				
	<table><tr><th>שיאור ישרף</th><th>ונותנו לפני כלבו</th></tr><tr><td>דרבי מאיר לרבי מאיר, דרבי יהודה לרבי יהודה.</td><td>דרבי מאיר לרבי יהודה</td></tr></table>	שיאור ישרף	ונותנו לפני כלבו	דרבי מאיר לרבי מאיר, דרבי יהודה לרבי יהודה.	דרבי מאיר לרבי יהודה	מסקנה: ושמעינן ליה לרבי אליעזר דאמר חמץ דגן גמור על ידי תערובת בלאו - וכל שכן נוקשה בעיניה.
	שיאור ישרף	ונותנו לפני כלבו				
	דרבי מאיר לרבי מאיר, דרבי יהודה לרבי יהודה.	דרבי מאיר לרבי יהודה				
והאוכלו בארבעים - אתאן לרבי מאיר. מסקנה: שמעינן ליה לרבי מאיר: נוקשה בעיניה - בלאו, וכל שכן חמץ דגן גמור על ידי תערובת.	אמר לך: עד כאן לא קאמר רבי אליעזר התם - אלא חמץ דגן גמור על ידי תערובת, אבל נוקשה בעיניה - לא אמר.					
למה לא אמר כדעת האחרת?	תניא כוותיה דרב יהודה: לא נחמצת לא תאכלו - לרבות כותח הבבלי, ושכר המדי, וחומץ האדומי. וזיתום המצרי. יכול יהא ענוש כרת - תלמוד לומר כי לא אכל חמץ ונכרתה על חמץ דגן גמור - ענוש כרת, ועל עירובו - בלאו. מאן שמעת ליה דאמר על עירובו בלאו - רבי אליעזר היא, ואילו נוקשה בעיניה - לא קאמר.					

פסחים פרק שלישי משנה ה (דף מח)

איזהו שאור?

רבי יהודה	חכמים (ר' מאיר)
כקרני חגבים	כל שהכסיפו פניו כאדם שעמדו שערוותיו

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

שמות פרק יב

(טו) שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תשביתו שאר מפתיתכם כי כל אכל חמץ ונכרתה הנפש ההוא מישראל מיום הראשון עד יום השבעי:
(יט) שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיתכם כי כל אכל מחמצת ונכרתה הנפש ההוא מעדת ישראל בגר ובאזרח הארץ:
(כ) כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם תאכלו מצות:

שאלה: ור' אליעזר עירובי בלאו מנא ליה?

תשובה: דכתיב: **לא מחמצת לא תאכלו**

קושי: אי הכי - כרת נמי לחייב, דהא כתיב **כי לא אכל מחמצת ונכרתה!**
תשובה 1:

ר' אליעזר	
עירובי בלאו	לא מחמצת לא תאכלו
שנתחמץ מחמצת דבר אחר	כי לא אכל מחמצת ונכרתה
נתחמץ מאליי	כי לא אכל חמץ ונכרתה

דחייה: אי הכי - דלאו נמי להכי הוא דאתא! פהסוק שבו כתוב רק לאו, בא כזהרה על המחמצת – שחייב כרת

תשובה 2: אלא טעמא דרבי אליעזר מכל. **לא מחמצת לא תאכלו**

קושי: התם נמי, הכתיב **לא! לא אכל מחמצת ונכרתה**

תירוץ: החוץ מיבעי ליה לרבות את הנשים.

קושי: נשים, מדרב יהודה אמר רב נפקא. דאמר רב יהודה אמר רב, וכן תנא

דבי רבי ישמעאל: **אמר קרא איש או אשה כי יעשו מלך חטאת ואדם - השוה**

הכתוב איש לאשה לכל עונשין שבתורה!

תירוץ: איצטריך, סלקא דעתך אמינא: הואיל וכתיב **לא תאכל עץ חמץ**

שבעת ימים תאכל עץ חמץ כל שישנו בקום אכול מצה - ישנו בבל

תאכל חמץ, והני נשי הואיל וליתנהו בקום אכול מצה, דהויא ליה מצות עשה שהזמן גרמא (היא) - אימא בבל תאכל חמץ נמי ליתנהו, קא משמע לן.

והשתא דאתרבו להו בבל תאכל חמץ - איתרבי נמי לאכילת מצה, כרבי

אלעזר. דאמר רבי אליעזר: נשים חייבות באכילת מצה דבר תורה, שנאמר

לא תאכל עץ חמץ ואו' כל שישנו בבל תאכל חמץ - ישנו באכילת מצה.

והני נשי נמי, הואיל וישנן בבל תאכל חמץ - ישנן בקום אכול מצה.

